

Van formatenoorlog naar duurzaamheidsstrijd

27-05-2013 08:45

Toen wij in 2008/2009 serieus begonnen te overwegen om onze titels ook als e-book uit te gaan geven, waren er grofweg twee keuzes: Mobipocket en EPUB. Op dat moment de 'grootste' spelers. Omdat e-books toen nog prijzig waren om te laten ontwikkelen, werd er lang afgewacht en onderzocht wat het slimste was om te doen. Toen bol.com bekendmaakte om in de zomer van 2009 te starten met de verkoop van e-books, en daarbij de Sony Reader te zullen gaan verkopen, werd er een beslissing geforceerd: het werd het EPUB-formaat. Inmiddels zijn in Nederlands nauwelijks nog Mobipocket e-books te vinden, en is alles EPUB. In Amerika (en andere landen waar Amazon groot is in digitaal lezen), is dit anders. Het Kindle-formaat is een afgeleide van Mobipocket, en is dus een heel ander type e-book dan wij kennen. Andere grote spelers, zoals de Nook, Apple en Kobo, gebruiken weer wel het EPUB-formaat.

Maar hoezeer het ook lijkt alsof EPUB de strijd zal winnen, dat is nog lang niet gezegd. Enerzijds is Amazon zeer dominant aanwezig wereldwijd met hun Kindle (en eigen e-bookformaat). Anderzijds is lang niet elke EPUB simpelweg uitwisselbaar op elk platform. Een e-book in de iBookstore, is net weer even anders dan dezelfde titel bij bol.com. Voornamelijk omdat elke retailer (lees: grote internationale speler) er zijn eigen DRM overheen gooit. En dat maakt, dat er naast een formatenoorlog, een tweede groot probleem is: het gebrek aan intercompatibiliteit. E-books gekocht bij de een, kun je niet meenemen, kopiëren naar of uitwisselen met de ander.

Een probleem wat eindelijk serieus onderkent lijkt te worden, nu Neelie Kroes zich schaaft achter een studie van het EIBF (European and International Booksellers Federation), dat stelt dat er teveel verschillende apparaten en bestandsformaten in Europa zijn (maar net zo goed elders), wat de ontwikkeling van de e-bookverkoop in de weg staat en erkent dat deze diversiteit aan systemen e-books niet uitwisselbaar maakt. Consumenten die e-books gekocht hebben bij Amazon, kunnen die niet overzetten naar hun Kobo reader (als ze besloten hebben daar hun digitale toekomst voort te zetten), en omgekeerd. Consumenten die e-books in de iBookstore hebben aangeschaft, kunnen die niet overzetten naar hun Sony Reader (al kan het omgekeerde in Nederland dan weer wel). Eigenlijk, zou elke consument in staat moeten kunnen zijn om zijn collectie aan digitale boeken steeds met zich mee te nemen naar een andere retailer, stelt het EIBF. Oftewel: je moet je e-books kunnen ex- en importeren. Voor nu zeker niet in het belang van de grote tuinen met hoge muren (de ecosystemen die luisteren naar de namen Amazon, Apple, Kobo en Nook), maar wel in die van de consument. En ik durf te stellen, ook die van de retailers die er nu alles aan doen om de klant binnen hun muren te houden. Want als je dit wel zou kunnen doen met e-books, zouden er meer mensen digitaal gaan lezen dan op dit moment.

En als we nog een stap verder gaan, en nog weer eens een parallel trekken met de filmindustrie, dan hebben we in de toekomst misschien wel een heel ander e-bookformaat dan we nu kennen. En wat gebeurt er dan met onze bestaande collectie? Zal het net zo gaan als met de VHS-banden die overbodig werden, en massaal opnieuw werden aangeschaft als DVD? Of zal er een terugwaartse comptabiliteit ingebouwd zijn in de e-readers van de toekomst, die ervoor zorgt dat je altijd nog je oude boeken in het EPUB-formaat kunt lezen? Ik hoor sommigen al verzuchten: tja, dat probleem heb je met papieren boeken niet. Maar alle gekheid op een stokje, het is wel iets waar serieus over nagedacht moet worden door de betrokken partijen. Hoe maak je het e-book tot een duurzaam product?

Een stap in de goede richting is wat mij betreft EPUB 3. Een formaat waarmee veel meer kan dan met EPUB 2 (de huidige versie), en die meer recht doet aan digitaal lezen dan de slechts platte digitale vertaling van het papieren boek. Maar daar mag nog wel een slag overheen. Eentje die technisch haalbaar is binnen het formaat, maar nog niet gedaan wordt. Maak het e-book van de toekomst hybride. Een e-book dat op de

modernste e-reader of tablet prachtige animaties, filmpjes en interactie zou kunnen laten zien, maar net zo goed werkt op de Sony Reader van het eerste uur. Met aangepaste functionaliteiten die het betreffende device aankan. Zo hoeven uitgevers en auteurs maar één digitale titel te ontwikkelen, die naar elke retailer kan (als de standaard dan ook breed geaccepteerd wordt, zoals het EIBF bepleit) en die het maximale uit het device naar keuze van de consument haalt. En wie weet hebben we in de toekomst wel een Spotify voor boeken, die het mogelijk maakt dat je alle boeken die je ooit hebt gelezen of nog wilt lezen binnen handbereik hebt, op het apparaat naar jouw keuze. Dan zijn al deze problemen in een keer opgelost.

Timo Boezeman